

TARTUNTATAUTILAIN 58 G §:N MUKAISEN MÄÄRÄYKSEN (ESAVI/2375/2022) KUMOAMINEN PÄIJÄT-HÄMEEN SAIRAANHOITOPUIRIN KUNTIEN ALUEILLA

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti. Valtioneuvosto antoi 12.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion (covid-19) leviämisen ehkäisemiseksi.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on ajalla 13.3.2020–31.1.2022 antamallaan päätöksillä tehnyt tartuntatautilain mukaiset kokoontumisrajoitukset ja tilojen käytön edellytyksiä sekä tilojen sulkemista koskevat päätökset alueellaan.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 25.1.2022 antamallaan päätöksellä (ESAVI/2922/2022) kieltänyt tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntien alueilla kaikki sisätiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 10 (kymmenen) henkilöä, sekä kaikki ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 50 (viisikymmentä) henkilöä. Määräys on voimassa ajalla 27.1.2022-19.2.2022.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 18.1.2022 antanut tartuntatautilain 58 d §:n mukaisen päätöksen (ESAVI/1632/2022) asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytyksistä. Määräys on voimassa ajalla 20.1.2022-19.2.2022.

Lisäksi aluehallintovirasto on 25.1.2022 antamallaan päätöksellä (ESAVI/2375/2022) määrännyt tartuntatautilain 58 g §:n 1 momentin nojalla kaikki Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntien alueilla sijaitsevat tartuntatautilain 58 g §:n 4 momentissa tarkoitetut yleisölle avoimet tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetut asiakas-, osallistuja- ja odotustilat suljettaviksi asiakkailta ja osallistujilta siltä osin, kuin niitä käytetään 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan. Määräys on voimassa ajalla 27.1.2022-9.2.2022.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 5 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Aluehallintovirasto kumooa 25.1.2022 antamansa tartuntatautilain 58 g §:n mukaisen määräyksen (ESA VI/2375/2022) koskien tartuntatautilain 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettujen yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen asiakas-, osallistuja- ja odotustilojen sulkua Päijät-Hämeen sairaanhoidopiiriin kuntien osalta ajalta 2.2.2022-9.2.2022.

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, aluehallintovirasto voi päättää alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä, jos kyseisten rajoitusten tekeminen on tarpeen usean kunnan alueella. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Säännöksen 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettujen päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.

Tartuntatautilakiin on tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla (1221/2021) muun muassa väliaikaisesti lisätty 58 c – 58 m § ja 59 a – 59 e §. Edellä mainitut väliaikaiset pykälät ovat voimassa 30.6.2022 asti.

Tartuntatautilain 58 g §:n 1 momentin mukaan, jos on ilmeistä, että 58 d §:n mukaisia ja muita jo toteutettuja toimenpiteitä ei voida pitää toimintaan liittyvän erityisen tartuntariskin vuoksi riittävinä ja jos se on 2 mo-

mentissa säädettyjen edellytysten täytyessä covid-19-epidemian hallitsemattoman leviämisen estämiseksi välttämätöntä, kunnan tartuntatauti-tien torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan kaikkia 4 momentin mukaista toimintaa harjoittavia ja tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimet tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetut asiakas-, osallistuja- ja odotustilat on suljettava asiakkailta ja osallistujilta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 44 §:ssä säädetään, päätöksessä on todettava, mitä covid-19-taudin leviämisen erityisen tartuntariskin muodostavalla toiminnalla sekä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Saman pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä vain, jos:

- 1) kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella; ja
- 2) tartuntojen määrän sairaanhoitopiirin alueella arvioidaan asiantuntija-arvion mukaan johtavan sairaala- ja tehohoidon tarpeen merkittävään lisääntymiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden tai asiakkaiden hoivan tai potilaiden hoidon olennaiseen vaarantumiseen taikka muuhun vastaavaan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumiseen.

Pykälän 3 momentin mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on viipymättä ilmoitettava sijaintialueensa kunnille ja aluehallintovirastolle 2 momentissa tarkoitettun tilanteen olemassaolosta tai perustellusta uhasta tilanteen syntymiselle.

Pykälän 4 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita niiden harjoittaessa 1 kohdassa tarkoitettua liikunta- tai urheilutoimintaa taikka 2–6 kohdassa tarkoitettua hui- tai virkistystoimintaa seuraavissa tiloissa:

- 1) joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat sekä kuntosalit ja muut vastaavat sisäliikuntatilat;
- 2) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä olevat pukuhuonetilat;
- 3) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;

- 4) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;
- 5) sisäleikki puistot ja sisäleikki paikat;
- 6) kauppakeskusten yleiset oleskelutilat pois lukien vähittäiskaupan liiketilat ja palvelujen tarjoamiseen käytettävät tilat sekä kulku niihin.

Kyseisen pykälän 5 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettua päätöstä tehtäessä on otettava huomioon tiedossa oleva asiantuntemus siitä, muodostaako asiakkaiden tai osallistujien fyysinen läheisyys toisiinsa tai yhtä aikaa paikalla olevien ihmisten määrä tai muu sijoittuminen tilassa taikka taudin leviäminen pintojen välityksellä erityisen riskin covid-19-taudin leviämiseksi, sekä se, onko toiminnassa tai siihen käytettävissä tiloissa erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle.

Pykälän 6 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettu päätös ei koske ammattiturheilemista eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa.

Pykälän 7 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettua päätöksen saa tehdä enintään kahden viikon ajaksi kerrallaan. Päätöksen ajantasaisuutta on tarkoin seurattava ja se on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

Pykälän 8 momentissa säädetään, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 4 momentissa tarkoitetuista toiminnasta ja tiloista.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Epidemiatilanne ja saadut asiantuntija-arviot

Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen sairaanhoitopiirit ovat sosiaali- ja terveysministeriön 10.9.2020 lähettämässä kirjeessä esitetyn ohjauksen mukaisesti perustaneet alueelliset covid-19-yhteistyöryhmät. Yhteistyöryhmien tilannearvioissa huomioidaan epidemiatilanteen lisäksi tartunnan torjuntatoimenpiteiden kokonaisvaikutuksia, mukaan lukien taloudellisia ja elinkeinoelämään liittyviä vaikutuksia. Aluehallintovirasto on mukana työryhmissä, kuten on myös Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä kunkin alueen elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten edustus.

Aluehallintovirasto on saanut Päijät-Hämeen alueellisen koronayhteistyöryhmän arvion tilannekuvasta ja tarvittavista rajoitustoimista. Lisäksi aluehallintovirasto on hankkinut erillisen lausunnon Päijät-Hämeen sairaanhoitopiiriltä.

Päijät-Hämeen alueellisen koronayhteistyöryhmän kokous 31.1.2022

Päijät-Hämeen alueellisen koronayhteistyöryhmän kokouksessa 31.1.2022 todettiin, että epidemia näyttää vähitellen tasaantuvan alueella, ja sairaalahoidon tarve on jo vähentynyt viime viikosta. Positiivisten osuus seitsemän vuorokauden aikana oli 41,7 prosenttia. 14 vuorokauden ilmaantuvuusluku on 2052 sataatuhatta asukasta kohden. Sairaalassa on 26 koronapotilasta, joista kaksi on tehohoidossa. Sairaalaan joutui viime viikolla 17 koronapotilasta, mikä on selvästi vähemmän kuin muutamana edellisenä viikkona.

Ryhmän mukaan tartunnanjäljitys keskittyy sote-alaan korkean riskin altistumisiin liittyvien tartuntaketjujen selvittämiseen. Yhtymä on lopettanut eristykseen ja karanteeniin asettamiset, joskin joissakin tilanteissa kuten sote-yksiköihin liittyvissä tartuntaketjuissa niitä voidaan edelleen käyttää tartuntatautilääkärin arvion mukaisesti.

Ryhmän mukaan alueen vähintään 12-vuotiaista ensimmäisen rokoteannoksen on saanut noin 88 prosenttia, kaksi rokoteannosta 85 prosenttia ja kolmannen 54 prosenttia. Viime viikolla Päijät-Soten alueen asukkaille annettiin yhteensä noin 8 000 koronarokotusta.

Ryhmän mukaan koko Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän alue on leviämisvaiheessa.

Yhteistyöryhmä esitti kokouksessa aluehallintovirastolle, että se kumoaisi aiemmin tehdyn päätöksen alueen harrastus- ja virkistystilojen sulkemisesta. Yhteistyöryhmän arvion mukaan lakiin kirjatut edellytykset voimassaololle eivät enää täyty. Alueella todetaan edelleen merkittäviä tautiryppäitä, jotka aiheuttavat riskin tartuntojen laajaan leviämiseen, mutta sairaalahoidon tarve on kääntynyt huomattavaan laskuun ja aiemmin arvioitu terveydenhuollon ylikuormittuminen on väistynyt.

Lisäksi ryhmä esitti kokouksessa aluehallintovirastolle, että sisätiloissa voitaisiin järjestää korkeintaan 50 henkilön yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia. Ulkona järjestettäville tilaisuuksille ja kokouksille ei yhteistyöryhmän esityksen mukaan olisi henkilörajaa. Päätös tulisi voimaan mahdollisimman pian ja olisi voimassa kaksi viikkoa.

Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirin lausunto 31.1.2022

Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirin 31.1.2022 antaman lausunnon mukaan koko yhtymän alueella epidemiatilanne on jatkunut edelleen aktiivisena. Varmistettujen tapausmäärien kasvu on selvästi hidastunut, ja aivan viimeisten päivien aikana tartuntojen määrä on kääntynyt jopa hienoiseen laskuun. Tämä voi ennakoita jo epidemian huippua. Korkeista tartuntamääristä huolimatta sairaalahoidon tarve on ollut laskussa. Uusien sairaalahoitoa vaatineiden koronapotilaiden määrä on laskenut noin kolmanneksen 1-2 viikon takaisesta huipustaan. Sairaalassa jouduttiin alku-

vuodesta lisäämään koronapotilaiden hoitoon varattua osastoja tehohoitokapasiteettia. Tämä on vaatinut kiireettömän leikkaustoiminnan merkittävän alasajon ja kiireettömän polikliinisen toiminnan merkittävää supistamista. Vaikka sairaalahoidon tarve on nyt jonkin verran vähentynyt, on toisaalta henkilöstön koronaan liittyvät poissaolot esimerkiksi operatiivisella tulosalueella vaikuttaneet siten, että toimintoja ei ole kyetty vielä nostamaan. PHHYKY:n toiminta on edelleen kuormittunutta. Henkilökunnan koronasta johtuvat poissaolot ovat kuitenkin jo vähentyneet viikon takaisesta huipustaan. Poissaolot ovat edelleen aiheuttaneet useille sairaalan ja terveydenhuollon toiminnoille merkittävää haittaa.

Lausunnossa todetaan, että eristyspäätöksien tekemisestä ja tartunnanjäljityksen laajasta jäljitystoiminnasta on luovuttu, koska omikronmuunnoksen aikana taudin leviäminen on niin nopeaa, että eristys- ja karanteenipäätöksillä ei tartuntoja enää pystytä ehkäisemään. Jäljityksessä on rajattu jäljitystoimet vain korkean riskin tilanteisiin, ensisijaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköihin. Tartunnanjäljityksen loppumisesta johtuen tartunnanjäljitystietoja ei enää ole kattavasti käytettävissä. Yhtymän alueella todetaan laajaa väestötason leviämistä, jossa tartuntaketjuja ei enää pystytä luotettavasti jäljityksellä rajaamaan ja katkaisemaan.

Sairaanhoitopiirin ennusteen mukaan tartuntojen määrän pysyessä edelleen korkeana arvioidaan osastohoidon tarpeen pysyvän edelleen kohtuullisen korkeana, mutta vähenevän hitaasti nykyisestä. Tehohoidon kuormituksen kasvua ei ennakoita osastohoidon kasvua vastaavasti, johtuen omikron-variantin lievemmästä taudinkuvasta.

Lausunnossa todetaan, että joulun alusviikosta alkaen omikronmuunnos on ollut alueella valtavirus, ja se on käytännössä syrjäyttänyt deltamuunnoksen kokonaan. Koko yhtymän alueen todetaan olevan leviämisaluetta.

Lausunnossa todetaan, että vain osa tartunnoista tunnistetaan enää terveydenhuollon testeillä. Siten ilmaantuvuusluvut eivät enää kuvaa epidemian laajuutta aikaisempaan tapaan. 31.1.2022 on 14 vuorokauden ilmaantuvuus koko yhtymän alueella 2052. Ilmaantuvuus on noussut kahden viikon takaisesta edelleen lähes kaksinkertaiseksi. Epidemia on levinnyt koko yhtymän alueella ja viime viikkoina ilmaantuvuus on ollut korkealla tasolla kaikissa yhtymän kunnissa.

Lausunnon mukaan seitsemän vuorokauden näytteistä positiivisten osuus on 41,7 %. Osuus on jatkanut nousuaan joulusta lähtien, mutta nyt kääntynyt laskuun aivan viimeisten päivien aikana. Positiivisuusasteeseen vaikuttaa suositus kotitestien käyttöön sekä eristys- ja karanteenipäätöksistä luopuminen.

Lausunnossa todetaan, että Päijät-Hämeen alueella on luovuttu laajasta jäljityksestä, koska sen avulla ei enää voida merkittävästi estää jatkotartuntoja. Tunnistetuissa tartunnoissa korostuvat nyt jäljityksen priorisoin-

nista johtuen sote-henkilökunnan ja sote-yksiköiden tartunnat. Nyt jäljityksen keskittyessä vain sote-yksiköiden korkean riskin altistumisiin, matalan riskin tilanteita (harrastukset, yleisötilaisuudet) ei pystytä jäljityksessä tunnistamaan, eikä niiden osuutta voida arvioida tartunnoista edes aiempaan tapaan.

Lausunnon mukaan 31.1. keskussairaalassa oli 26 koronapotilasta, joista kaksi vaatii tehohoitoa. Sairaalassa olevien potilaiden määrä on pysynyt korkeana, mutta viimeisen viikon aikana koronapotilaiden määrä sairaalassa on kääntynyt laskuun. Tehohoidon tarve on samoin pysynyt vähäisenä tartuntamääriin nähden. Sairaalahoidon joutuneiden koronapotilaiden määrä on kääntynyt laskuun. Kalenteriviikoittain sairaalan joutuneiden potilaiden määrä on laskussa (viikolla 1: 22 potilasta, viikolla 2: 24 potilasta, viikolla 3: 32 potilasta, viikolla 4: 18 potilasta). Nyt omikronin ollessa valtavirus on vaikea tehdä sairaalahoidon tarpeen skenaarioita oman deltan aikana kertyneen tiedon pohjalta. Käytettävissä olevan tiedon mukaan omikronin aiheuttama vakavan taudin riski on pienempi kuin deltaviruksella. Vaikka riski sairaalaan joutumiseen on pienempi kuin aikaisemmin, tunnistettujen tapausten määrät ovat edelleen korkealla tasolla. Arviona kuitenkin on, että sairaalahoidon tarve tulee näillä tapausmäärillä laskemaan nykyisestä hieman. Suurin kuormitus kohdistuu nimenomaan vuodeosastohoitoon ja tehohoidon kuormitus jää aikaisempia tautihuippuja vähäisemmäksi.

Lausunnossa todetaan, että sairaalassa on jouduttu merkittäviin toiminnanmuutoksiin. Keuhko-osaston koronakohortin potilaskapasiteetti on nostettu 38 paikkaan. Fyysiset tilat on tehty 50 koronapotilaan osastohoidolle. Sairaalassa on tehty varautumista 80 potilaan hoitoon vuodeosastoilla. Tämä kuitenkin merkitsisi jo muun toiminnan alasajoa hyvin suurelta osin. Teho-osasto on muutettu koronakohortiksi, johon saadaan 10 tehohoitopaikkaa ja tarvittaessa sitä voidaan nostaa 16 paikkaan. Tällä hetkellä muut keuhkopotilaat hoidetaan muilla medisiinisillä osastoilla. Keuhko- ja teho-osaston kapasiteettien lisääminen on vaatinut laajoja henkilöstösiirtoja. Polikliinista toimintaa on jouduttu vähentämään henkilöstötarpeen vuoksi. Lisäksi koronapotilaiden näytteenotto sekä koronaan sairastuneiden vointisoitot vaativat hoitohenkilökuntaa. Koronatyössä on Päijät-Sotessa reilusti yli 100 työntekijää.

Lausunnossa todetaan, että alueella on nähtävissä mahdollinen käänne parempaan jo tartuntamäärienkin osalta. Sairaalahoidon tarve on kääntynyt merkittävään laskuun kalenteriviikoittainkin tarkasteltuna. Tässä vaiheessa sairaanhoitopiiri arvioi, että rajoituksia voidaan lähteä jo nyt keventämään erityisesti sairaalahoidon tilanteen suotuisan kehityksen johdosta.

Kysymykseen siitä, todetaanko sairaanhoitopiirin alueella merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja aiheuttavatko ne arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen sairaanhoitopiirin alueella, lausunnossa todetaan,

että, tartuntamäärät ovat pysyneet korkealla ja väestössä on käynnissä laajaa koronataudin leviämistä. Tämä tarkoittaa sitä, että jo nyt kaikkiin lähikontakteihin liittyy merkittävä tartuntariski, myös aiemmin pienen riskin kontakteiksi aiemmin pidettyihin. Lisäksi omikronin herkempi tarttuvuus lisää merkittävästi tartuntariskiä jo vähäisemmissäkin kontakteissa. Yhtymän alueella ollaan jo tilanteessa, jossa tartuntaketjuja ei enää pystytä tunnistamaan ja katkaisemaan jäljityksellä. Riski tartuntojen laajaan leviämiseen alueella on jo siis toteutunut. Riski tilanteen huononemiselle on edelleen olemassa, vaikka tilanteessa on nähtävissä käännettä parempaan. Yhtymän alueella tapahtunut epidemian paheneminen on tapahtunut tartuntatautilain 58 c §:n, 58 d §:n ja 58 g §:n ollessa voimassa sekä 58 § mukaisten yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten kokoontumisrajoitusten (koskien yli 10 henkilön tilaisuuksia sisätiloissa ja 50 henkilön tilaisuuksia ulkotiloissa) voimassaoloaikana. Yhtymän alueella on lisäksi ollut voimassa laaja kasvomaskisuositus julkisissa sisätiloissa yli 12-vuotiailla ja kouluissa kaikilla yli 10-vuotiailla sekä tilanteissa, joissa on vaikea välttää lähikontaktia myös ulkotiloissa. Puutteellisen rokotussuojan omaavia on suositeltu välttämään korkean riskin tapahtumia (yleisötilaisuudet, yhteislaulu-/kuorotapahtumat, anniskeluravintolat) jo loka-kuusta alkaen.

Kysymykseen siitä, arvioidaanko tartuntojen määrän Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirin alueella johtavan sairaala- ja tehohoidon tarpeen merkittävään lisääntymiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden tai asiakkaiden hoivan tai potilaiden hoidon olennaiseen vaarantumiseen taikka muuhun vastaavan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumiseen, lausunnossa todetaan, että nyt omikronin ollessa valtavirus ei voida tehdä sairaalahoidon tarpeen kehityksen arviota sairaanhoitopiirin oman deltan aikana kertyneen aineiston pohjalta. Käytettävissä olevan tiedon mukaan omikronin aiheuttama vakavan taudin riski on pienempi kuin deltaviruksella. Sairalahoidon tarve on viimeisen viikon aikana kääntynyt merkittävään laskuun. Sairalahoittoa tarvitsevien uusien koronapotilaiden määrä lähes puolittui edellisestä viikosta. Arviona on, että sairaalahoidon tarve tulee näillä tapausmäärillä pysymään nykyisellä tasolla ja mahdollisesti vielä edelleen vähenemään nykyisestä. Vielä viime viikolla arvioitu uhka terveydenhuollon vuodeosastokapasiteetin ylityksestä on nyt ainakin toistaiseksi väistynyt. Sote-henkilöstön koronatartunnoista ja karanteeneista johtuvat poissaolot ovat merkittävästi vähentyneet viimeisen viikon aikana, mikä on osaltaan helpottanut terveydenhuollon tilannetta.

Lausunnossa arvioidaan, että tartuntatautilain 58 g §:n vaatimat edellytykset eivät enää täyty sairaanhoitopiirin alueella. Koko yhtymän alueella todetaan kyllä edelleen merkittäviä tautiryypäitä, jotka ovat jo johtaneet tartuntojen laajaan väestöleviämiseen alueella, mutta sairaalahoidon tarpeen vähenemisen johdosta sosiaali- ja terveydenhuollon ylikuormittumisen riski on väistynyt.

Sairaanhoidopiiri katsoo, että tartuntatautilain 58 g §:n mukaiset rajoitukset tulisi kumota mahdollisimman nopeasti, koska lain vaatimat edellytykset alueella eivät sairaanhoidopiirin mukaan enää täyty.

Sairaanhoidopiiri arvioi lausunnossa, että tilojen avautumisen myötä rajoituksista johtuvat haitat ja tulonmenetykset vähenevät. Voimaan jäävät yleisötilaisuuksien ja yleisten kokouksien rajoitukset aiheuttavat kuitenkin edelleen merkittävää haittaa erityisesti tapahtuma- ja kulttuurialalle. Rajoitusten tarkoituksena on kuitenkin turvata väestön terveys, estää ylimääräistä kuolleisuutta ja estää terveydenhuollon kapasiteetin ylittyminen, joka haittaisi merkittävästi alueen asukkaiden oikeutta saada hoitoa ja tulla hoidetuksi turvallisesti. Sairaanhoidopiirin lausunnossa esittämän asiantuntija-arvion mukaan mahdollisten rajoitusten hyödyt (estetyt tartunnat, vakavat taudit ja säästyvä resurssi muiden sairauksien hoitoon) ylittävät rajoitusten aiheuttamat haitat. Laajan väestöleviämisen aikana on välttämätöntä vähentää riittävästi lähikontakteja toisilleen tuntemattomien ihmisten välillä.

Johtopäätökset

Tartuntatautilain 58 g §:n 1 momentin mukaan jos on ilmeistä, että 58 d §:n mukaisia ja muita jo toteutettuja toimenpiteitä ei voida pitää toimintaan liittyvän erityisen tartuntariskin vuoksi riittävinä ja jos se on 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä covid-19-epidemian hallitsemattoman leviämisen estämiseksi välttämätöntä, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan kaikkia 4 momentin mukaista toimintaa harjoittavia ja tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimet tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetut asiakas-, osallistuja- ja odotustilat on suljettava asiakkailta ja osallistujilta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 44 §:ssä säädetään, päätöksessä on todettava, mitä covid-19-taudin leviämiselle erityisen tartuntariskin muodostavalla toiminnalla sekä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Saman pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä vain, jos:

- 1) kunnan tai sairaanhoidopiirin alueella todetaan merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella; ja

2) tartuntojen määrän sairaanhoitopiirin alueella arvioidaan asiantuntija-arvion mukaan johtavan sairaala- ja tehohoidon tarpeen merkittävään lisääntymiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden tai asiakkaiden hoivan tai potilaiden hoidon olennaiseen vaarantumiseen taikka muuhun vastaavaan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumiseen.

Samana pykälän 7 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen saa tehdä enintään kahden viikon ajaksi kerrallaan. Päätöksen ajantasaisuutta on tarkoin seurattava ja se on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

Päijät-Hämeen sairaanhoitopiiriin 31.1.2022 antaman lausunnon mukaan sairaalahoidon tarve on viimeisen viikon aikana kääntynyt merkittävään laskuun. Sairaalahoitoa tarvitsevien uusien koronapotilaiden määrä lähes puolittui edellisestä viikosta. Arviona on, että sairaalahoidon tarve tulee näillä tapausmäärillä pysymään nykyisellä tasolla ja mahdollisesti vielä edelleen vähenemään nykyisestä. Vielä viime viikolla arvioitu uhka terveydenhuollon vuodeosastokapasiteetin ylityksestä on nyt ainakin toistaiseksi väistynyt. Sote-henkilöstön koronatartunnoista ja karanteeneista johtuvat poissaolot ovat merkittävästi vähentyneet viimeisen viikon aikana, mikä on osaltaan helpottanut terveydenhuollon tilannetta.

Lausunnossa arvioidaan, että tartuntatautilain 58 g §:n vaatimat edellytykset eivät enää täyty sairaanhoitopiirin alueella. Koko yhtymän alueella todetaan kyllä edelleen merkittäviä tautiryypäitä, jotka ovat jo johtaneet tartuntojen laajaan väestöleviämiseen alueella, mutta sairaalahoidon tarpeen vähenemisen johdosta sosiaali- ja terveydenhuollon ylikuormittumisen riski on väistynyt. Sairaanhoitopiiri toteaa lausunnossaan, että tartuntatautilain 58 g §:n mukaiset rajoitukset tulisi kumota mahdollisimman nopeasti.

Ottaen huomioon edellä mainittu ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiiriin asiantuntijatahona antama arvio, Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että tartuntatautilain 58 g §:n mukaiselle päätökselle ei enää ole perusteita Päijät-Hämeen sairaanhoitopiiriin alueella.

Aluehallintovirasto kumoaa 25.1.2022 antamansa tartuntatautilain 58 g §:n mukaisen määräyksen (ESAVI/2375/2022) Päijät-Hämeen sairaanhoitopiiriin kuntien alueilta ajalta 2.2.2022-9.2.2022.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1, 58 g §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 ja 5 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin mukaan hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa ylitarkastaja Oona Mölsä, puh. 029 501 6000 (vaihde).

ylijohtaja

Merja Ekqvist

ylitarkastaja

Oona Mölsä

LIITTEET

Liite 1, Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirin alueen kunnat

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Etelä-Suomen aluehallintovirastossa 1.3.2022 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi.

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi

Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirin alueen kunnat ja kuntayhtymät

Päijät-Hämeen sairaanhoitopiiri, jota pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Hämeen poliisilaitos

Itä-Uudenmaan poliisilaitos

Päijät-Hämeen pelastuslaitos

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtioneuvoston kanslian viestintäosasto

Digi- ja väestötietovirasto

Valtiokonttori

Maksutta

Tämä asiakirja ESAVI/3572/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/3572/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Mölsä Oona 01.02.2022 14:59

Ratkaisija Ekqvist Merja 01.02.2022 15:04